BIBLIOTECA CENTRALĂ „ASOCIAȚIUNII"

Anul al 54-lea | 14 Pagini | EXEMPLARUL { În România: 3 lei / În străinătate: 6 lei | 14 Pagini | Nr. 188 Duminică 11 Iulie 1937

Taxa poștală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. No. 120.288/932

P IIII

ABONAMENTE IN ȚARA Lei 200 pe 3 luni Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80 In străinătate în raport cu tariful poștal și valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE LA „VESELIA" „UNIVERSUL COPIILOR" ȘI AL TINERETULUI" ZIARUL CĂLĂTORIILOR Câte 220 Lei pentru 12 luni în țară

FONDATOR: LUIGI CAZZAVILLAN

CELE DIN URMA ȘTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ȘI TELEFONICE

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: BUCUREȘTI, STR. BREZOIANU No. 23-25

CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10: SECRETARIATUL DE REDACȚIE: 3.30.15

DIRECTOR: STELIAN POPESCU

Orele de muncă

In viața socială și economică, apărătorii clasei muncitoare, pe temeiul principiilor democratice și umanitare, cred că au găsit rețeta ce poate asigura lucrătorilor o existență mai bună, micșorând și limitând orele de muncă.

De aceea Biuroul internațional al muncii dela Geneva a fixat 40 de ore de lucru pe săptămână în majoritatea întreprinderilor industriale și comerciale, fără să țină seamă de necesitățile speciale ale unor tipuri și categorii de industrii, sau de întreprinderi comerciale. Experiențele ce se fac în unele țări, cari au legiferat acest orar săptămânal dovedesc cât de greșită este, atât din punctul de vedere economic și social, cât și din punctul de vedere psihologic, această reducere a orelor de muncă, dacă nu se iau în serioasă consideração interesele colective, familiale și chiar individuale. Dacă, în adevăr, în unele stabilimente și întreprinderi industriale și comerciale, s'ar putea, printr'o organizare mai bună, asigura un randament superior, prin selecția lucrătorilor și repartizarea judicioasă a orelor de muncă, nu se poate generaliza aplicarea celor 40 de ore săptămânal, nesocotind condițiile sociale și economice și interesele generale ale țărilor respective.

Totuși, demagogii, cari agită în scopuri revoluționare massele muncitorești, nu se mulțumesc nici cu cele 40 de ore săptămânal, ci propun 30 de ore săptămânal cu salariul unic, — căci, numai așa, pretind ei, șomajul va fi înlăturat și lucrătorii de orice specialitate și categorie, vor avea același salar. Se uită însă consecințele ce le-ar avea pentru lucrători o reducere tot mai mare a orelor de muncă și uniformizarea salariilor, fără să se țină socoteala de capacitatea lor profesională, de experiența și de greutățile celor ce au membri mai numeroși în familia lor, față de elementele tinere.

Egalitatea este o ficțiune.

Democrația prin definiție este o selecție a valorilor intelectuale și morale și a energiilor creatoare și producătoare. Dar, mai este și un alt factor, care se opune tendinței de reducere a activității omenești.

Munca nu este numai un mijloc de a asigura existența materială prin procurarea mijloacelor de trai. Ea este o necesitate fizică și o binefacere morală.

Dacă un muncitor, un profesionist, un funcționar, dispune de mai mult timp liber și nu va avea posibilitatea să folosească acest timp prin desfășurarea altei activități, care să contribue la îmbunătățirea situației sale, la sporirea cunoștințelor și a veniturilor sale, cheltuelile vor spori și individul, fără ocupație, se va simți nefericit. Se va crea astfel o categorie de semi-șomeri. In urma unei anchete documentate făcută în Statele-Unite, s'a constatat — după propriile mărturisiri ale șomerilor — că nu numai lipsa mijloacelor proprii de existență, dar mai cu seamă lipsa de ocupație, de activitate, creiază o stare de spirit prielnică demoralizării.

Individul ajunge să piardă încrederea în propriile sale forțe creatoare și productive și se poate să ajungă un element parazitar, primejdios societății. Șomajul și semi-șomajul sunt calamități sociale și economice prin pierderea atâtor energii productive și capacități de muncă constructivă.

In problemele ce interesează viața socială și economică, munca trebue să fie încurajată și bine răsplătită, ca ea să fie rodnică și binefăcătoare.

Spania și Mediterana

Consecințele războiului civil și interesele păcii

Discuțiile în jurul organizării controlului coastelor Spaniei, în condițiile propuse de Franța și Marea Britanie, continuă în presa străină, care își manifestă îngrijorarea față de atitudinea adoptată de Italia și Germania. In această chestiune sunt două teze în opoziție: teza franco-britanică, care prevede nerecunoașterea calității de beligerant a guvernului naționalist spaniol și retragerea voluntarilor străini din armatele comandate de generalul Franco, și teza italo-germană, care consideră propunerea aceasta inadmisibilă, de oarece printr'însa se urmărește favorizarea comuniștilor din Catalonia și Valencia și deci slăbirea poziției câștigată de naționaliștii din Spania liberată și independentă.

Firește, că nu se poate susține, nici în fapt, nici în drept, teza nerecunoașterei calității de beligerant, armatei naționaliste comandată de Franco, când ea există, este în acțiune, se luptă de atâtea luni și a câștigat atâtea victorii.

Cum nu se face omletă fără să spargi ouă, nu există război, fără combatanți, fără beligeranți. Dacă naționaliștii din Spania n'au calitatea de beligeranți, cu cine se luptă comuniștii, care sunt recunoscuți beligeranți?

Numai cavalerul don Quichotte se lupta cu morile de vânt.

După logică, odată suprimat, teoretic, unul din beligeranți, războiul încetează și intervine starea de pace.

Toată lumea știe însă că în Spania, din nefericire, războiul continuă și, deci, sunt pe teatrul de operațiuni două forțe beligerante, două voințe ce se opun.

Atunci cum se poate admite teza nerecunoașterei calității de beligerant, armatei naționaliste, când se recunoaște existența unui război civil în Spania și necesitatea organizării unui control, pentru ca beligeranții să nu mai primească ajutoare din afară?

O acțiune diplomatică ce are de scop înlăturarea cauzelor ce ar putea provoca un război generalizat, în interesul superior al păcei, nu poate să nesocotească stările de fapt și de drept, prin artificii ce nu rezistă logicei.

Tragedia din Spania nu trebue să se complice prin neînțelegeri între marile puteri, în jurul unor chestiuni de control în care se amestecă și rivalitățile lor.

Gravitatea situației este în Mediterana. Criza spaniolă a adus la ordinea zilei problema asigurării comunicațiilor în Mediterana, în caz de război.

Intr'un articol important publicat în „Daily Telegraph", d. Hector C. Brywater, colaboratorul naval al acestui ziar, spune că înființarea unui înalt comandament naval italian în Libia și controlul acestei mări, între Sicilia și coasta africană, de vasele și avioanele italiene, nu sunt indiferente Marei Britanii, care trebue să aibă asigurate comunicațiile între Gibraltar și canalul Suez. D. Brywater constată că distanța între noul cartier naval italian de la Tripoli și Sicilia este de 250 mile și o linie imaginară trasă între Tripoli și Siracuza ar tăia în două insula Malta. Exercițiile italiene, navale și aeriene, ce s'au desfășurat în Martie a. c. în zona centrală a Mediteranei, precum și exercițiile pe o bază și mai largă, ce s'au anunțat în cursul lunei August, în aceeaș zonă, impun Marei Britanii o întărire a forțelor sale navale din Mediterana. Iată concluzia trasă de d. Brywater și care a și avut ecou. Căci iată ce se anunță din Londra:

„Flota engleză în Mediterana va fi întărită considerabil, prin înapoierea la Malta a cuirasatului „Warspite" (31.000 tone), care a fost rearmat aproape complet și căruia i s'au adaptat mașini noui. Aceste transformări au durat trei ani și au costat 2.250.000 lire sterline, numai cu o jumătate de milion mai puțin decât prețul inițial al cuirasatului.

Pe de altă parte, cuirasatul „Malaya" de același model, și care a fost considerabil transformat în cursul unor lucrări care au durat doi ani, este în drum spre Malta, unde trebue să înlocuiască pe „Queen Elisabeth" ca vas-amiral al flotei din Mediterana.

Acest din urmă cuirasat, venit în apele metropolitane cu ocazia încoronării, va rămâne la Portsmouth, unde armamentul său va fi modernizat, ca și acela al lui „Warspite" și „Malaya". Se știe, pe de altă parte, că „Royal Oak" și-a întreupt vizitele în porturile Țării Galilor, spre a fi gata să plece la nevoie în apele spaniole. „Royal Oak" are opt suluri de mare calibru și blindaje speciale antiaeriene".

In asemenea condiții, situația din Spania și cea din Mediterana, — care sunt strâns legate, — explică neînțelegerile ivite în jurul controlului coastelor peninsulei iberice și îngrijorarea ce o manifestă o parte din presa străină în ce privește consecințele ce le-ar avea absența unui acord. Să nădăjduim că un acord, pe baza unui compromis, se va încheia, căci lumea are nevoe de pace.

R. S.

INUNDAȚIILE DIN BOMBAY

In timpul unei inundații pe străzile Bombay-ului

Parisul și expoziția sa internațională

Pavilionul României

de R. SEIȘANU

V

In incinta rezervată națiunilor străine, în apropiere de pavilioanele Germaniei, U. R. S. S., Egiptului, „Țării lui Israel", Ungariei și marelui ducat de Luxemburg, într'o poziție destul de bună, se înalță pavilionul României.

O construcție modernă — ca majoritatea pavilioanelor din această expoziție — concepută în linii simple și armonioase, ce pun accentul pe verticală, care are o ținută sobră.

Fațada principală e formată din plăci de marmoră trandafirie românească și porțile sale sunt încadrate într'un mare arc central de 22 m. înălțime ce cuprinde alte trei arcuri mai mici.

Fațadele laterale, din piatră, cărămizi și mozaic din țara noastră, formează cu fațada principală și celelalte părți ale construcției, un ansamblu bine proporționat.

D. Duiliu Marcu a realizat în condiții fericite concepția sa arhitecturală, luând în seamă spațiul disponibil și cerințele estetice și practice ale unei construcții destinată unei expoziții, în care stilul modern să nu alunece în cubism, ci să se armonizeze și să se completeze cu motivele caracteristice artei naționale.

Sălile exterioare cu arcadele lor în stil românesc înconjurate de flori și verdeață, formează un decor încântător.

In partea unde este grădina se reamintește origina noastră dacoromană. Acolo sunt *„Romanii"*, baso-relief de d. I. Basarab, *„Dacii"* de d-na Cosăceanu-Lavrieller, *„Nașterea poporului român"* de d. Paul Scorțescu și trei porți în bronz, studiu de d-na Milița Pătrașcu.

Sub arcade, două lucrări în mozaic ale d-nei Nora Steriade: legenda Ileanei Cosânzeana și raiul și iadul, după concepția populară românească. Pavilonul are trei etaje și tot ce conține interiorul lui oferă vizitatorului surpriza unei bune și metodice expoziții. Orice străin poate să-și dea seama de bogățiile și produsele țării noastre, ca și de progresele ce s'au realizat de România în domeniul social, economic și cultural, grație sforțărilor și muncii constructive a generațiilor ce au contribuit la înfăptuirea unității noastre naționale și la consolidarea statului întregit.

Pornind dela o concepție științifică, artistică și estetică, cu tendințe de sinteză, care să îngăduie o realizare cât mai potrivită scopului ce s'a urmărit prin participarea noastră la expoziția internațională din Paris, d. prof. D. Gusti, comisarul general, a întocmit un plan bine studiat, în care a prevăzut tot ceeace se poate expune, într'un spațiu restrâns atât cu privire la bogățiile țării, desvoltarea agriculturii și industriei naționale și frumuseților peisajului românesc, cât și la formele cele mai specifice și caracteristice ale vieții noastre culturale și artistice, scoțându-se în relief contribuția noastră în cursul secolelor și în împrejurări foarte critice, la dezvoltarea civilizației latine în ținuturile carpatine și dunărene. Cu toate că această expoziție internațională din Paris a fost rezervată artelor și tehnicii, pavilionul României, prin ceeace prezintă vizitatorilor, a căutat să stabilească o trăsură de unire, absolut necesară, între progresele materiale și cele spirituale, între produsele muncii fizice și intelectuale, între tehnica modernă și manifestațiile artistice. Vestibulul de onoare al pavilionului românesc, cu nuanțele sale de alabastru, aragonit și onix, oferă o impresie plăcută. Aci sunt statuia M. S. Regelui Carol II, opera sculptorului Cornel Medrea, un baso-relief, reprezentând legenda lui Dragoș Vodă, opera sculptorului Ion Jalea și două hărți: una, căile internaționale ce trec prin București și alta, Mica Înțelegere. In secția economică, în panouri mari, sunt prezentate sintetic bogățiile țării: agricultura, industria, comerțul, petrolul, sarea, aurul ș. a.

Vizitatorii admiră originalul plafon construit în plăci de sare și rezemat de stâlpi, cari sunt și

(Continuare în pag. 2-a)

Avem o recoltă de 350.000 vagoane grâu

Din datele sosite până acum la ministerul agriculturii, producția probabilă de grâu din anul acesta este evaluată la 350.000 vagoane, ea fiind atât cantitativ, cât și calitativ superioară din anul trecut, când a fost de 300.000 vagoane grâu.

Dacă se scad 180.000 vagoane, cât este consumul intern, — inclusiv cele 25.000 vagoane pentru aprovizionarea armatei, — rămâne pentru export un disponibil de 170.000 vagoane de grâu.

Stabiloplanul german F. W. 61, fotografiat pe când sta pe loc în aer, la o înălți me de 800 m.

Mica proprietate

de A. CORTEANU

Mica proprietate țărănească, deși are o valoare economică foarte redusă, se bucură de un privilegiu, pe care îl respectă toată lumea. Anume, ea e considerată ca o necesitate socială de care nu trebue să se atingă nimeni. Privilegiul acesta al micii proprietăți este mai degrabă o prejudecată a clasei conducătoare, care atârnă de voturile țărănești și care își închipue că ar pierde simpatia țăranilor, dacă s'ar atinge într'un fel oarecare de proprietatea lor. Noi sacrificăm astfel în fiecare an, pentru votul universal, toată averea care se pierde din cauză că proprietatea agricolă este prăfuită și cultura se face cu mijloace și după metode rudimentare. Legea agrară din 1921 a d-lui Garoflid luase oare cari măsuri spre a opri împărțirea loturilor. Ea crea și un drept de a deroga prin testament de la principiul egalității partajului între moștenitori. Nici una din aceste dispoziții nu s'a aplicat și loturile s'au împărțit între moștenitori, așa că astăzi trebue să considerăm loturile dobândite prin expropriere, ca împărțire prin trei, socotind una peste alta. Ce va fi peste alți 20—30 de ani ne putem lesne închipui, ținând socoteală de faptul că populația rurală se înmulțește cu atât mai mult cu cât este mai săracă. Legea circulației bunurilor rurale din 22 Martie anul acesta fixează oarecari reguli cu vădită tendință de a ajunge la comassarea parcelelor în loturi mai mari. Procedura comassării după această lege este așa de înceată și de greoae, cu amestecul statului ca cumpărător privilegiat în anumite împrejurări, cu dreptul de preferință al vecinului etc. încât rezultatul practic va fi numai îngreuiarea vânzărilor regulate de pământ țărănesc și înmulțirea proceselor. Dar să presupunem că prin această lege și prin altele tinzând către același rezultat, s'ar ajunge la comassarea parcelelor țărănești și s'ar fixa lotul indivizibil de două ha. S'ar rezolva oare problema agrară cu această reformă? Lotul indivizibil de 2 ha., ca bază a agriculturii românești ar însemna desființarea producției pentru comerț și scoa-

(Continuare în pag. 2-a)

Starea patriarhului Barnaba

Belgrad, 8 (Rador). — Un buletin medical publicat către seară și iscălit și de doi specialiști veniți cu avionul din Viena, precizează că starea patriarhului Barnaba continuă a fi gravă dar că nu e pierdută orice speranță.

xox ● xox

Amânarea semnării tratatului naval anglo-sovietic

Londra, 8 (Rador). — *Semnarea tratatului naval anglo-sovietic, ce fusese prevăzută pentru azi, a fost amânată deoarece reprezentanții sovietici nu primiseră încă dela Moscova împuternicirea de a semna.*

In cercurile politice se precizează că întârzierea nu se datorește nici unei dificultăți de fond.

xox○xox

Groaznica faptă a unei nebune

Stockholm, 8 (Rador). — O femeie dintr'un sat din apropiere de Karlskrona, într'un acces de nebunie, a ucis cu un topor pe cei trei copii ai ei și a rănit grav pe soțul ei pe când acesta dormea.

„Sensaționalul"

de EMANUIL HAGI MOSCO

Iată haina sub care se ascunde marfa eftină a goliciunii de gândire. Inrâurirea așa numitului „sensațional" asupra gândirii unora și asupra faptelor altora este mare și mai primejdioasă de cum s'ar părea.

Orice întâmplare, cât de searbădă sau de importantă să fie, dacă poate răscoli simțimintele josnice ale omului, ea este deîndată plămădită în amănunte care mai de care mai „sensaționale" și ceea ce ar trebui să treacă în viață în al doilea rând, față de marile nevoi al neamului, ia loc de căpetenie umplând fără nici un folos mintea tuturor.

Așa numitul „reportaj", în loc să fie mărginit în adevăr și cuviință, se clădește pe tot ce poate fi mai scăzut în sufletul omului și împărtășit celorlalți într'o goliciune care, pe lângă lipsa ei de demnitate față de făptuitor și de însuși cel care descrie fapta, este păgubitoare moralei prin înșirarea unor murdării cu totul de prisos. Fără îndoială că „sensaționalul", pe lângă bănosul șantaj, este, pentru unele foi sau foițe, a doua coardă la vioara de împrumut pe care, zilnic, oameni fără simțul cinstirii cetitorului își scârțâie aria de otrăvire înceată dar sigură a sufletelor.

Vremurile de tulburări de tot soiul în care trăește omenirea dau naștere unor nesfârșite stări sufletești care, la unii, din pricini ce nu ne privesc, se manifestă violent și neobicinuit. Și din goana după „sensațional" ești făcut părtaș, fără voe, la aflarea unor fapte, — dese ori urîte, foarte urîte chiar, — care, dacă trebue să fie cercetate și destăinuite la locul de cuviință, n'au ce căuta în viața ta, mai cu seamă învăluite în mocirla în care s'a scormonit. Sunt perdele cari nu trebue ridicate de ori și cine.

Pe zi ce merge așa numitele *crime pasionale* — cari de fapt sunt tot crime — se înmulțesc și sunt descrise cu amănunte căutate cu tot dinadinsul în așternutul nerăcit încă al atâtor nenorociți destul de pedepsiți prin însăși fapta lor. Opinia publică, mută când n'ar trebui, nu se arată decât prin desfătarea simțită în scăldarea ce i-o dă pe eftin, *reportajul sensațional*. Cât de urîte ar fi împrejurările în cari s'a

(Continuare în pag. 2-a)

Printre urmașii Profetului

Amintiri în legătură cu revoluția kurzilor

de N. BATZARIA

Se va vedea numai decât care este legătura între revoluția deslănțuită de kurzi împotriva regimului lui Ataturk și amintirile despre urmașii profetului — ai profetului Mahomet, se înțelege, deși, recunosc, termenul de „profet" atribuit întemeietorului religiei musulmane nu este cel just, adică, acceptat oficial de teologia respectivă. Mahomet, așa cum stă scris la Coran și așa cum figurează în ceea ce am putea numi, prin o analogie foarte vagă, „simbolul credinței musulmane", nu este profet în înțelesul de om, care citește în viitor și îl prezice, ci „trimisul lui Allah".

Să evit însă terenul așa de alunecos și pentru mine așa de străin al subtilelor chestiuni cu caracter teologic și să dau lămurirea anunțată mai sus.

Indată ce am citit că puțin astâmpărații și tot atât de puțin civilizații kurzi au pornit la o nouă mișcare revoluționară, aproape fără să vreau gândul mi s'a dus la fostul meu coleg *Abdul Kadâr* — Allah să-l ție la dreapta sa! Am fost opt ani de zile colegi în Senatul imperial otoman, în care timp se închegase între noi o adevărată prietenie. Ținea mai ales să stea de vorbă cu mine, pentru că, ...— vă rog să mă credeți că vorbesc foarte serios — atunci când mă adresam, nu-i spuneam nici pe nume, nici „domnule coleg" sau „domnule senator". Relev, de altfel, ca o ciudățenie, că în limba turcă sau, mai exact, în limba arabă, nici nu există singularul pentru cuvântul „senator", ci se spune „unul din membrii Senatului"

Colegului și prietenului Abdul Kadâr nu mă adresam într'altfel decât cu epitetul de *„Seid Efendi"*, epitet pe care îl repetam cât mai des, știind că îi fac o deosebită plăcere.

Pentru ca să reiasă mai bine legătura între cele ce am spus până acum și cele ce vor urma și între revoluția kurzilor, pomenesc deocamdată, de oarece mai încolo voi reveni mai amănunțit, că Abdul Kadâr reprezenta în Senatul turcesc pe kurzi, cari vedeau într'însul pe șeful lor atotputernic.

Iar acum să lămurim ce este cu epitetul „seid".

*

Urmașii lui Mahomet se împart în două categorii: urmași direcți și urmași colaterali. Urmașii direcți poartă denumirea de *șerifi*, iar cei colaterali denumirea de *seizi* (la singular *seid*). Despre urmașii direcți mai trebue precizat că ei se coboară din *Fatma*, fata lui Mahomet, Fatma fiind singurul copil, care i-a supraviețuit și dela care, prin căsătoria ei cu Ali, Kaliful, sunt — și în ziua de astăzi — urmași direcți, precum și prin alianțe matrimoniale, urmașii colaterali ai proorocului.

In Senatul imperial otoman, al cărui membru am fost câțiva ani de zile, urmașii direcți ai lui Mahomet erau reprezentați prin doi *șerifi*, dintre cari unul a ajuns mai târziu, dar pentru puțin timp, rege al Arabiei. Acesta — numele lui era Șeriful *Ali Haidar Bei*, — împunător ca înfățișare, cunoscător al limbii engleze și în unele privinți, om cu vederi destul de înaintate, era, dacă memoria nu mă înșeală, al 38-lea urmaș direct al proorocului. Cel puțin așa reieșea din arborele geneologic, pe care mi-l arătase într'un rând, dându-mi și lămuririle necesare.

Oricum, calitatea lui de șerif îi atrăsese numirea ca senator pe viață, iar toți colegii lui îl țineau în deosebită stimă. Nici nu se putea să se aibă altfel de sentimente pentru un strănepot al întemeietorului religiei, căreia aparțin și turcii.

Imi mai aduc aminte că simpaticul și chipeșul șerif Ali Haidar Bei, cu care eram în foarte bune raporturi colegiale, căutase să mă convingă nu atât de avantajul cât de necesitatea impusă de o bună gospodărie, de a avea mai mult decât o soție, maximum patru. Erau destul de delicioase argumentele ce invoca în sprijinul acestei teze, care apărea în ochii lui ca un adevăr indiscutabil. Regretând însă că spațiul nu-mi îngădue să le reproduc, mă mărginesc a pomeni că el era convins că poligamia există de fapt și se practică în mod curent la toate popoarele, indiferent de origină sau de religie.

„Deosebirea, zicea el, între noi, musulmanii, și voi, creștinii, este că noi ne întreținem singuri femeile pe care le luăm în căsătorie legitimă, pe când la voi, prietenii voștri întrețin femeile cu care vă găsiți în legături nelegitime și profund condamnabile".

De sigur, este o afirmație lipsită de orice temeinicie.

*

Dar să mă întorc la chestiunea pe care țin să o lămuresc. Abdul Kadâr, reprezentantul în Senat al kurzilor și kurd el însuși, pretindea că este *seid*, adică, așa cum am arătat, urmaș colateral al lui Mahomet, și ținea să fie trecut cu acest titlu în tabloul oficial al senatorilor. S'a izbit însă de împotrivirea intransigentă a șeriful lui Ali Haidar, care îi contesta categoric dreptul de a-și zice seid.

„E o pretenție absurdă și ridicolă, zicea el, aceea că un kurd necioplit s'ar înrudi, fie cât de colateral și cât de departe, cu prooroculi".

Din cauza acestei împotriviri a omului, căruia nimeni n'ar fi îndrăznit să-i conteste calitatea de pogoritor direct al proorocului, bietul Abdul Kadâr trebuia să-și înghită durerea, ori de câte ori la începutul ședinței, când se făcea apelul nominal, numele său nu era precedat de titlul de „seid", titlu pentru a cărui recunoaștere oficială ar fi dat bucuros măcar zece din moșiile sale.

Și să nu se creadă că, dacă ar fi făcut sacrificiul acesta, ar fi rămas fără petec de pământ și n'ar fi avut după ce bea apă. Adevărul, așa cum l-am aflat din gura lui, este că avea vre-o 90 de moșii, fiecare cuprinzând un sat întreg cu toate terenurile de cultivat și cu toate pădurile, locurile de pășunat, bălțile etc.

Tot lipsa de spațiu mă obligă să renunț la gândul de a explica provenienta acestor latifundii așa de întinse. Spun doar că bieții armeni de prin partea locului ar putea să povestească — dacă morții mai pot povesti — multe despre modul cum au fost jefuiți de pământurile, de casele și de tot avutul lor de către ascendenții lui Abdul Kadâr.

Citez numai un fapt, pe care îl dețin tot dela Abdul Kadâr și care fapt arată marea putere, de care dispunea familia lui.

Iată faptul: După războiul din 1877-78, tatăl lui Abdul Kadâr n'a fost mulțumit de modul cum se hotărise prin tratatul dela Berlin delimitarea frontierei turco-persane. Nemulțumit în deosebi de faptul că unele din moșiile lui urmau să rămână pe teritoriul persan. Și ce a făcut, ca să repare ceea ce el credea că este o nedreptate?

Insoțit numai de luptătorii pe cari îi avea personal în slujbă și de oamenii de pe moșiile sale, a pornit cu războiu împotriva Persiei. Cred că nici n'a avut grija să facă în prealabil o declarație de război.

A pornit, așa dar, cu război și a pătruns adânc în țara Persiei, fugărind și parte nimicind trupele trimise împotrivă-i de guvernul persan. Inaintase așa de mult, că se apropiase de Teheran, capitala Persiei. A fost nevoe ca guvernul persan, sprijinit și de guvernele Marilor Puteri, să facă dmersuri stăruitoare la Constantinopol, pentru ca guvernul turc să trimită trupe și mai ales emisari, cari l-au putut determina pe puternicul șef kurd să renunțe la ocuparea Teheranului și să evacueze teritoriul cucerit.

Așa îmi povestea Abdul Kadâr, care mă invitase la el în Kurdistan, promițându-mi în schimb să-mi facă un dar, pentru care merita de zece ori titlul de „seid", ce i se tăgăduia. Mi-a promis anume să-mi dăruiască una din moșiile sale.

Când mi-a spus însă că drumul până la reședința sa principală ar fi trebuit să dureze numai puțin de 30 de zile că ar fi trebuit să străbatem o parte din Rusia, o parte din Persia, pentru ca să intrăm iarăși în teritoriul turcesc și că în acest drum intrau și câteva zile de mers călare pe cămile, am renunțat la fericita ocaziune de a mă vedea proprietar de moșie în țara kurzilor și m'am mulțumit cu o frumoasă tabacheră de argint și cu asigurarea din partea lui că îmi va păstra totdeauna prietenia.